

ЦИФРОВІ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОЇ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

КОБЄЛЄВА Т. О., д-р. екон. наук, проф., проф. кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин

ПОНОМАРЬОВ В. Д., аспірант кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

В сучасних умовах цифрової трансформації економіки промислові підприємства стикаються з необхідністю адаптації до нових технологічних реалій, що вимагає ефективних підходів до оцінки їхньої діяльності [1, 5, 12]. Традиційні методи економічного аналізу поступово поступаються місцем цифровим моделям, які дозволяють підвищити точність прогнозування, скоротити витрати на аналіз і враховувати велику кількість факторів [2, 4, 8].

Цифрові моделі економічної оцінки діяльності промислових підприємств базуються на використанні сучасних інформаційних технологій, таких як великі дані (Big Data), машинне навчання, штучний інтелект та автоматизовані системи управління бізнес-процесами. Вони дозволяють створювати комплексні моделі аналізу фінансових потоків, виробничих процесів, інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності підприємства, надають реальні можливості отримати більш точну та оперативну інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень [3; 9; 13].

Застосування цифрових моделей сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень завдяки глибшому аналізу ринку, швидкому реагуванню на зміни у зовнішньому середовищі та оптимізації ресурсів [6, 11]. Використання таких підходів дозволяє отримати більш об'єктивні результати економічної оцінки діяльності промислового підприємства, що є важливим для формування стратегії розвитку та забезпечення його конкурентних переваг [14].

Цифрові моделі економічної оцінки базуються на використанні сучасних інформаційних технологій, зокрема:

- машинного навчання та штучного інтелекту – для прогнозування фінансових результатів та оцінки ризиків;
- Big Data – для обробки великих обсягів даних та виявлення прихованих закономірностей;
- хмарних технологій – для швидкого доступу до даних та їх обробки в реальному часі;
- інтернету речей (IoT) – для моніторингу виробничих процесів та зниження витрат.

Пропонуємо до практичного використання основні підходи до оцінки діяльності підприємства.

Фінансово-економічний аналіз, передбачає розрахунок ключових показників (рентабельність, ліквідність, фінансова стійкість); використанні аналітичних панелей та інтерактивних звітів.

Прогнозування фінансових результатів, заснований на побудові трендових моделей та сценарного аналізу; використання регресійних моделей та нейромережових алгоритмів.

Оцінка ризиків та ефективності інвестицій передбачає розробку цифрових дашбордів для оцінки ризиків; моделювання потенційних змін ринку та їхнього впливу на діяльність підприємства.

Процес впровадження цифрових моделей економічної оцінки діяльності промислового підприємства включає в себе наступні етапи:

- а) збір та підготовка даних – оцифрування та агрегування інформації;
- б) вибір методів аналізу – застосування статистичних та інтелектуальних алгоритмів;
- в) автоматизацію розрахунків – створення програмних модулів для обробки даних;
- г) візуалізацію та інтерпретацію результатів – інтеграція інформаційних панелей та дашбордів.

Цифрові моделі економічної оцінки діяльності промислового підприємства є важливим інструментом сучасного управління, який дозволяє підвищити ефективність аналітики та прогнозування економічних показників. Вони дозволяють комплексно оцінювати фінансову стабільність, рентабельність, інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність підприємства, що є критично важливим у висококонкурентному середовищі. Цифрові моделі економічної оцінки діяльності промислового підприємства сприяють підвищенню точності аналітики, оптимізації управлінських рішень та зниженню рівня ризиків. Використання сучасних цифрових технологій дозволяє підприємствам адаптуватися до змін ринку та підвищити конкурентоспроможність.

Основними перевагами цифрових моделей є їхня здатність швидко обробляти великі обсяги даних, адаптуватися до змін ринку та враховувати складні взаємозв'язки між економічними показниками. Це дозволяє підприємствам ефективно розподіляти ресурси, знижувати витрати та мінімізувати ризики, що в кінцевому підсумку сприяє їхній стійкості та розвитку.

Однак для успішного впровадження цифрових моделей необхідно подолати ряд викликів, серед яких – забезпечення високої якості даних, інтеграція сучасних інформаційних систем у бізнес-процеси та підготовка кваліфікованих кадрів. Важливим аспектом є також захист даних та кібербезпека, що набуває дедалі більшого значення у цифровому світі.

У перспективі цифрові моделі стануть ще більш точними та інтелектуальними завдяки подальшому розвитку технологій штучного інтелекту та аналізу даних. Це дозволить промисловим підприємствам ще ефективніше керувати своїми ресурсами, адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі та досягати сталого економічного зростання.

Література:

1. Pererva P., Gutsan O., Diachenko T. (2017) Motivation of personnel on machine-building enterprise // *Balance and Challenges*, Miskolc-Lillafüred. Miskolc : Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kar. P. 100-106.
2. Kosenko A. V., Tkachev M. M., Kobieliiev V. M., Pererva P. G. (2018) Innovative compliance of technology to combat corruption // *Innovative management: theoretical, methodical, and applied grounds* / S.M. Illiashenko, W.Strielkowski (eds.). 1st edition. Prague: Prague Institute for Qualification Enhancement. P.285-295.
3. Перерва П. Г. Управління інноваційною діяльністю підприємства // *Маркетинг: підручник* / За ред. О. А.Старостіної. Київ : Знання, 2009. С. 461-518.
4. Nagy S., Sikorska M., Pererva P. (2018) Current evaluation of the patent with regarding the index of its questionnaire. *Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами: матеріали 9-ї Всеукр. наук.-практ. конф.*, 19 квітня 2018 р. Київ: НАУ, 2018. С. 21-22.
5. Sikorska M., Kocziszky György, Pererva P.G. Compliance service at guest services enterprises // *Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.* Полтава: ПУЕТ, 2017. С. 389-391.
6. Перерва П. Г., Косенко О. П., Ткачова Н. П., Ткачов М. М. Формування конкурентного, інтелектуального і маркетингового потенціалу інноваційного підприємництва // *Вісник НТУ «ХПІ» (економ. науки): зб. наук. пр.* Харків : НТУ «ХПІ», 2018. № 20 (1296). С. 36-40.
7. Перерва П. Г., Кобелева Т. О., Ткачова Н. П. Збалансована система показників в інноваційно-інвестиційній політиці промислового підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»: зб. наук. пр.: Технічний прогрес та ефективність виробництва.* Харків : НТУ «ХПІ». 2015. № 60. С. 50-54.
8. Перерва П. Г. Економіка і маркетинг виробничо-підприємницької діяльності: навч. посібник / За ред. проф. Перерви П. Г. та ін. – Харків : НТУ «ХПІ», 2004. 640 с.
9. Kocziszky György, Pererva P. G., Szakaly D., Somosi Veres M. (2012) Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.
10. Pererva P. G., Kocziszky G., Veres Somosi M. (2019) Compliance program: [tutorial]. Kharkov; Miskolc : NTU "KhPI". 689 p.
11. Перерва П. Г., Борзенко В. І., Кобелева Т. О. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник. Харків: НТУ «ХПІ», 2019. 1002 с.
12. Перерва П. Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : підруч. / за ред. П. Г. Перерви, С.А. Меховича, М.І. Погорелова. Харків: НТУ «ХПІ», 2008. 1080 с.
13. Pererva P., Nagy S., Maslak M. (2018) Organization of marketing activities on the intrapreneurship // *MIND Journal*. № 5. 10 p.
14. Tkachev M. M., Kobieliieva T. O., Pererva P. G. (2016) Evaluation of holder profits violation of their exclusive rights // *Scientific bulletin of Polissia*. № 4 (8), ч. 2. С. 240-246.

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ РОЗРАХУНКІВ СОБІВАРТОСТІ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

КОБЕЛЄВА Т. О., д-р. екон. наук, проф., проф. кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин

ЧЕРНИШЕНКО О. І., аспірантка кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Сучасний світ динамічно змінюється під впливом цифрових технологій, що активно впроваджуються в усі сфери економіки. Промисловий сектор, який є